

AGNIESZKA TETERYCZ-PUZIO

**PIASTOWSKIE
KSIĘŻNE REGENTKI
O UTRZYMANIE WŁADZY DLA SYNÓW**
koniec XII w. – początek XIV w.

AVAlon

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów.....	11
--------------------	----

Wstęp	13
-------------	----

Rozdział I

„Ponad płec niewieścią bardzo roztropna” — Helena, księżna krakowska, sandomierska i mazowiecka (ok. 1141–ok. 1206 r.).....	21
1. Dom rodzinny.....	21
2. Czas małżeństwa — radości i troski	22
3. Księżna-regentka. Konflikt z małopolskim możnowładztwem	31
4. Między szwagrem a krakowskimi możnymi. Sandomierskie rządy. Relacje z otoczeniem.....	37
5. Ostatnie lata życia Heleny.....	40

Rozdział II

Rządy opiekuńcze księżnych pomorskich	44
1. Anastazja, córka Mieszka III Starego — „najjaśniejsza księżna Pomorza” (ok. 1164–ok. 1240 r.)	44
2. Ingarda — „księżna Pomorza” (ok. 1195–1228/1235 r.)	50
3. Mirosława „księżna pomorska” (1190/1195–ok. 1237 r.).....	56

Rozdział III

„Najdostojniejsza księżna” krakowsko-sandomierska Grzymisława (ok. 1189–1258 r.).....	65
1. Pochodzenie księżnej	65
2. Żona i matka. Potomstwo księżnej Grzymisławy	67

3. W obronie władzy syna (1227–1239). Zaplecze polityczne księżnej	70
4. Czas przekazania władzy. Relacje Grzymisławy z jej synową — Kingą węgierską	84
5. W cieniu syna?	90

Rozdział IV

Jadwiga „dostojna księżna Wielkopolski” (ur. przed 1200–zm. 1249 r.)	96
1. Pochodzenie księżnej: księżniczka pomorska, czeska czy węgierska?	96
2. Żona i matka	100
3. Współwystawca dokumentów synów i ich prawna opiekunka	106

Rozdział V

Anna Przemyślidka „z Bożej łaski księżna Śląska i Wielkopolski” (1201/1204–1265 r.)	111
1. Pochodzenie Anny	111
2. Matka książąt, biskupów i opatek	112
3. Śladami teściowej?	115
4. Działalność charytatywna i fundacyjna księżnej Anny	120
5. Po objęciu rządów przez Henryka Pobożnego	125
6. Rządy opiekuńcze Anny. Wspieranie synów	127

Rozdział VI

Wiola Bułgarka „z Bożego miłosierdzia księżna opolska, wdowa po księciu Kazimierzu” (ok. 1204–1251 r.)	137
1. Kontrowersyjne pochodzenie księżnej i zagadkowe okoliczności poznania się książęcej pary	137
2. Regentka	142
3. Usamodzielnianie się synów. Aktywność publiczna księżnej Wioli	145

Rozdział VII

Perejasława halicka „z Bożej łaski księżna Mazowska” (ur. po 1217–zm. 1283 r.)	153
1. U boku męża Siemowita I	153
2. Wydarzenia 1262 r. i jego następstwa dla księżnej	156
3. Regencja Perejasławy	159
4. W cieniu synów?	168

Rozdział VIII

Eufrozyna, „księżna Kujaw, Łęczycy i Sieradza” (ur. 1228/30–1292/4 r.) ...	173
1. Ze Śląska na Kujawy	173
2. Wobec wielkiego sporu	175
3. Regencja Eufrozyny	183
4. Nieudane drugie małżeństwo i rozstanie	185

Rozdział IX

„Pani Salomea, dostojna księżna Kujaw” (ok. 1250–1312/1314 r.)	191
1. Pochodzenie księżnej	191
2. Dole i niedole księżnej w czasie małżeństwa z Siemomysłem	192
3. Rządy opiekuńcze księżnej Salomei	202
4. Pozycja Salomei w okresie samodzielnych rządów jej synów	206

Rozdział X

Anastazja, „z Bożej łaski księżna Łeczycki i Dobrzyński” (ok. 1277–1335 r.)	213
1. Pochodzenie księżnej	213
2. U boku męża, Siemowita Dobrzyńskiego	214
3. Charakter rządów opiekuńczych i współrządów Anastazji	219

Rozdział XI

Rządy opiekuńcze księżnych w XIII w. i na początku XIV w. — podsumowanie	226
Bibliografia	241
Indeks osób	261
Summary	279
Wykaz tabel	283
Wykaz tablic genealogicznych	285